

BONAMENTUL.

an 120 cor. (60 lei)

an 60 „ (30 lei)

an 30 „ (15 lei)

ună 10 „ (5 lei)

nr. 50 fl. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1.50 a doua
și a treia oară C. 1.20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

Ziar național. — Apare în fiecare zi de lucru.

Spre unire deplină!

Cine a urmărit cu atenție scrisul
relor românești din timpul din urmă,
putut face constatarea îmbucurătoare,
în toate părțile pământului românesc
pânește puternic dorința generală a
unirii naționale depline. Din toate
partile se accentuează necesitatea impe-
diată a prăbușirii piedicilor, cari stau
în calea contopirii desăvârșite a
tuturor ținuturi în regatul vechiu și cari
produc impresia, că România nu e stat
unic și confederație de state cu rege
comun, armată comună și politica ex-
ternă comună.

Este evident pentru ori cine, că
starea actuală nu e cea mai fericită și
cea mai ales, cea mai potrivită pentru
consolidarea grabnică a noului stat ro-
mân. Toate organizațiile provinciale
contribuiesc și vor contribui, până când
nu exista, la susținerea unui separatism
periculos pentru interesele mari ale sta-
tului și de aceea trebuie reduse la
minimumul absolut necesar. Dacă Ardealul,
Basarabia și Bucovina au devenit o con-
cepție istorică, cum a devenit Muntenia
și Moldova existând astăzi un *singur
stat român*, tot astfel trebuie să de-
vină o reliquie istorică și organismele
speciale ale acestor provincii și mai
de toate trebuie să devină o astfel de re-
liquie autonomiile lor.

Din motivele acestea credem, că
menținerea în viitor a diferitelor par-
te politice cu caracter regional ar fi
o mare greșală. Dacă grupările politice
regionale sunt primejdioase pretutindeni,
atunci sunt incomparabil mai primejdioase
într-un stat nou, care acum tinde spre
consolidare și unire integrală. În Ro-
mania de azi și de mâine pot avea rost,
în ori care alt stat modern, numai
partide politice organizate pe baze prin-
cipale, nu pe temeuri geografice. Fie-
care deputat trebuie să se prezinte în
parlamentul român, ca reprezentantul
unui principiu iar nu ca reprezentantul
unei regiuni sau provincii...

Cea mai importantă datorie a ac-
tuali Constituante este, credem, cre-
area acestei unități radicale a tuturor
partilor noastre de stat, făcând
să dispară toate provincialismele su-
perflue. Avem cea mai îndreptățite

nădejdi, că chiar reprezentanții noilor
provincii vor lupta din toate puterile
— ori cât de însemnate ar fi unele
aparitiții, cari par a dovedi contrariul —
pentru zdrobirea veleităților autono-
mice, ori unde și din partea ori cui
s'ar ivi acelea. Nizuințele lor vor fi
sprijinite de întreaga opinie publică ro-
mânească, care vrea să vadă o Românie
unitară în toate formele vieții sale de stat.

Ungurii ardeleni și România-Mare.

Un deputat ungur din Constituanta noastră
a făcut câteva declarații importante cores-
pondentului ziarului „*Isabanda*” din Bucu-
rești, privitor la atitudinea viitoare a Un-
gurilor din România-Mare spunând într'altel:

»N'am elaborat încă un program de-
taaliat pe care abia la București îl vom
alcătui, după ce vom fi consultat pe unii
bărbați politici din țară.

»Pe baza hotărârilor dela Alba-Iulia și
pe baza celor ce vom afla la București, ca
completare a acelui program, noi, parla-
mentarii maghiari din România-Mare, vom
publica un manifest către poporul maghiar
din Transilvania și din ținuturile alipite,
pe care îl vom afișa pretutindeni în co-
munele ungurești. Vom întreprinde apoi
lungi turneuri prin toate ținuturile locuite
de maghiari și explicându-le manifestul
nostru li vom convinge să participe cu
toții la viața politică a României-Mari,
punând candidați în toate cercurile ungu-
rești. de unde aleșii partidului național
român se vor retrage în favoarea noastră».

»După ce vom fi preparat astfel opinia
publică maghiară vom convoca un mare
congres al Ungurilor din Transilvania și ți-
nuturilor alipite la Târgul-Mureșului, unde
vom proclama apoi solemn aderarea
noastră la pactul dela Alba-Iulia, alipirea
noastră de România-Mare.

»Țărâtimea de pretutindeni și pro-
țimea din Săcuime, în special sunt căști-
gați pentru acesta intenții ale noastre bla-
mând pe episcopul din Alba-Iulia contele
Mailath, care ține cu magnații din Cluj și
nu vrea să se împacă cu situația.

»Acest act săvârșit vom trimite tu-
tutor marilor puteri câte o notificare, ru-
gându-i să renunțe la proiectul impanerii
controlului politiceii față de minorități;
dacă bine înțeles aplicarea hotărârilor dela
Alba-Iulia nu va împina pedici voite din
partea unora sau altora.

»Astfel noi toți ungurii din Transil-
vania și ținuturile alipite, vom deveni, ce-
tățeni fideli ai României-Mari.

Programa învățământului reli- gios primar și normal.

— Câteva observări —

Am citit cu mult interes articolele „*Re-
sortul de culte și învățământul religios în
școala primară*”, constatări și reflexii de Ste-
sichoros din Nr. 246 a. c. al „Unirii”, precum,
și „*Resortul de culte și învățământul re-
ligios*” din Nr. 253 al aceluiaș ziar.

Ei bine, în aceste două articole sa excep-
ționează programa religioasă fixată de resortul
nostru de culte mai mult numai din punct de
vedere principiar, pe care, deși sunt ortodox,
trebuie să-l admit și eu. Nu s'a atras aten-
țiunea asupra marilor neajunsuri ce prezintă
aceste programe din punct de vedere catihetic.
În articolul din Nr. 246 s'au semnalat, dar nu
s'au studiat, deși ar fi meritat niște studii. Am
ajuns, pe semne, să suplimentăm noi cei de pe
sate munca ce ar fi trebuit să o facă resortul
cultelor înainte de tipărirea acelor programe.

Dar la obiect.

Mai întâiu, precum a remarcat și Nr.
246 din „Unirea”, e foarte greșită programa
resortului de culte pentru școala primară, când
își închipuie, că pregătirea cea mai bună
pentru învățământul religios propriu zis se face
cu istorioare profane și povești populare, iar
nu în felul tradițional cu istorioare potrivite
din Sfânta Scriptură.

Nimic mai greșit decât o astfel de in-
drumare, domnilor doctori Mateiu, Ghiba și
Lupaș!

Abstrăgând dela faptul, că pedagogia se-
rioză de mult și-a dat seama, că educația
religioasă cu nimic nu se face mai bine decât
cu monumentele cele mai clasice ale inspira-
țiunii religioase, cu alte cuvinte, cu istorioarele
morale aflate în cărțile sfinte, fiindcă acestea
și numai acestea au și unctiunea și sancțiunea
cuvântului etic și religios, nu povești profane
ca „*trei iezi cucuieți, una mamei descuieți*”, —
dar chiar și marele păgân modern, Goethe, a
trebuit să declare, că nu există carte, care să
egaleze înălțimea inspirației religioase și etice
chiar și a Vechiului Testament. (Despre Noul
Testament se pronunță altfel și mai elogios
încă). Deși se pare că povestește soarta unui
singur popor, zice mai departe Goethe, biblia
ne povestește, cu toate acestea, soarta ome-
nirii întregi; de aceea nu poate fi ceva ce să
miste mai adânc sufletul omanesc decât pove-
stirile biblice.

Că într'adevăr, cât de potrivite sunt isto-
riile biblice pentru deșteptarea adevăratului
sentiment religios și, prin urmare, pentru pre-
gătirea învățământului religios propriu zis, pot
s'o confirm și cu modesta mea praxă catehetică.
Mi-s'a întâmplat în clasa I. a școlii primare.
Vorbind băieților și fetițelor despre căderea în
păcat a strămoșilor noștri Adam și Eva pe
baza biblicei, la câteva zile mă pomenește, că o
fetiță de șapte ani îmi povestește un vis ciudat
ce l-ar fi avut în noaptea trecută. — Se făcea,
zice fetița, că eram singură pe țermul Mure-
șului și mă jucam cu seănenciu, pe care

mama bate rufele, când spală. Odată numai scâunenciul prinde a vorbi oătră mine, ca diavolul oătră Eva, zicându-mi: Aruncă-te în vârtejul apei, tu fetiță, ca să ajungi mai curând în raiul! Eu i-am răspuns: Dacă mă arunc în apă, mă mănacă peștii și mă bate Dumnezeu cum de mi-am luat eu viața, pe care mi-a dat-o El! După acestea m'am deșteptat îngrozită din somn. — Acesta a fost visul fetiței. În naivitatea ei a venit să mă întrobe, dacă a răspuns bine scâunenciului. I-am spus: Foarte bine, draga mea!

Vedeți, cum sunt în stare să aprofundeze adevărurile religioase pe baza istorioarelor biblice chiar și fetițe nevrăstnice de șapte ani! Prin urmare, mai rar cu istorioarele profane și cu poveștile populare, domnilor doctori Mateiu, Ghibu și Lupăș, când nu numai practica catibetică și pedagogică, ci și convingerea marelui păgân modern Goethe e pentru biblie și în contra oricărui alt soi de istorisiri nebiblice.

Tot cu privire la învățământul religios primar ar fi de observat la „Istoria bisericii creștine” în clasa V. că nu poate fi „Lupta pentru iocane” și „Desbinarea bisericii apusene de biserica ortodoxă” (aceasta din urmă atât de nimerit criticată de Sterichoros din punct de vedere al „Uniunii Latine Universale”) partea din urmă a istoriei bisericești universale. Unde rămâne reformațiunea și mișcările religioase mai nouă? Dar, așa se vede, că prea au fost grăbiți domnii doctori din rezortul cultelor când au întocmit programa oficială și la fleacuri de acestea n'au avut vreme să se cugete.

Nu e mai norocos întocmită nici programa analitică a școlilor normale de învățatori și învățătoare.

Mai întâiu trebuie să constăți o lamentabilă confușiune nu numai de idei, ci chiar și de științe sau discipline întregi. Astfel, programa nu face deosebire între istoria biblică și între istoria bisericească, ci le face tot o apă și un pământ. Deși e mare deosebire între una și alta. Istoria biblică se întemeiază, cum arată și numele, pe biblie, adică pe izvoare divine. Istoria bisericească expune abia întemeierea și lățirea celor dintâi comunități creștine pe baza izvoarelor sacre ale Sfintei Scripturi, adevărata ei dezvoltare din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre o face însă pe bază de documente umane. O deosebire, va să zică, de care ar fi trebuit să țină seamă programa, pentru a evita confușiunea dela pagina 114 a programei.

Dar sunt și greșeli de amănunte. De pildă la p. 112 în șirul din urmă se vorbește despre „Intemeierea revelațiunii Vechiului Testament și continuarea ei; Isac și Iacov.” Întrebăm, despre ce întemeiere e vorba aici? Despre a revelațiunii divine a Vechiului Testament? Imposibil! Revelațiunea aceasta s'a făcut odată cu crearea lumii. Poate vrea să zică despre *intemeierea legăturii deosebite încheiate de Dumnezeu cu Avram, părintele poporului ebreesc*. Ei bine, atunci de ce nu zice așa pentru evitarea confuziei?

Așa se vede însă, că și aici au fost prea grăbiți domnii doctori, când au compus programa; iar graba strică treaba.

La pag. 113 cetim: „Reînnoirea și complectarea revelațiunii prin profetii: Ilie, Isaia, Eremia și Daniil.”

Cine a studiat cât de cât istoria vechiului Testament și isagogia singuraticelor cărți sfinte, știe că revelațiunea divină nu s'a încheiat cu acești profeti. Avem și cărți inspirate mai nouă. Astfel sunt „Cartea Înțelepciunii” și „Înțelepciunea lui Iisus, fiul lui Sirah” scrise abia în secolul al doilea înainte de Hristos. Nu poate fi vorba deci de „complectarea” revelațiunii prin profeti. — O nouă dovadă, că domnii doctori s'au prea grăbit.

Zic deci și eu, decât o asemenea programă, mai bine de loc! Să se revoce de urgență și să ne lase să ne facem noi una mai bună.

Un catihet ortodox.

REVISTA PRESSEI

Se știe, că nobilul și gloriosul popor francez a făcut să triumfe la alegerile încheiate zilele acestea, printr'un puternic instinct de conservare națională, partidele cari au rădăcini adânci în solul țării și cari nu să lase călăuzite de idealul roșu al internaționalismului anarhic și al anarhiei internaționale. Domnul N. Iorga comentând faptul acesta într-un număr al „Neamului românesc” după ce sbiciea cu o ironie ascuțită, pe toți agenții interesați ai demagogiei „naționale” scrie:

„Vechea Franță cuminate, cu clasele ei fundamentale sănătoase, adine înrădăcinate în solul patriei, s'a trezit și în politica internă ca și în apărarea moșiei sale, și încă odată a dovedit neamurilor, că pentru dinsa e foarte netedă deosebirea între cele mai generoase idei și între nebuțiile desmățate care exagerându-le, le contrafac.

Conservatori, liberali, republicani, radicali, își mențin sau își cresc locurile în Parlament; singurii cari le pierd — și în ce proporții! — sînt, nu numai socialistii cei răi, dar, de scriba lor, și socialistii cei buni.

Franța îndreaptă...”

Sub titlul „Se muncește puțin...” ziarul „Universul” face în numărul dela 23 I. c. următoarea constatare:

„În toate țările se manifestă mișcări cu caracter primejdios. Casele muncitorești, sub motivul scumpirii traiului — la dese intervale — cer urcare de salarii și, paralel cu aceasta micșorarea orelor de lucru. La sate, muncitorii agricoli lucrează puțin, așa că terenurile cultivabile sunt simțitor reduse.

Partea gravă a chestiunii este paralelismul între urcarea amețitoare a salariilor și micșorarea orelor de lucru — la orașe; iar la sate, dorința țăranilor de a nu-și cultiva pământul.

Unde poate să conducă această stare de lucruri nu este greu de prevăzut. Se înțelege dela sine, fără a recurge la demonstrațiuni inutile, că așa nu se pot armoniza interesele claselor sociale.

Viețuim într'un cerc viețios.

Se pare că nimeni nu mai vrea să țină socoteală de legătura ce există între interesele unora și altora, între ceace trebuie să producă munca și rostul muncii în organizarea socială.”

Vorbind despre lupta înversunată de exterminare a vechilor partide din România veche d. profesor universitar G. Tască scrie sub titlul „Noile curente față de vechile partide” în „Avântul” dela 27 I. c.:

„Tendința însă de a înlătura de la conducere, oamenii cu experiență mare politică, constituie și o mare primejdie pentru propășirea țării. Nu se poate șterge cu o trăsură de condei întreg trecutul țării românești și să începi o viață nouă, fără să ții seamă de ceace a fost în trecut.

Țările cele mai puternice și popoarele cele mai fericite sunt acelea cari, — cum e Anglia, — au trecut pe nesimțite de la o stare de lucruri la alta, ajutându-se totdeauna de experiența trecutului și citând pe o mormină puse de generațiile precedente.

Revoluția franceză a încercat un moment să rupă cu trecutul și să facă totul din nou;

curând însă a văzut că greșește și a trebuit să se reîntoarcă să reia firul tradiției rupte într'un moment de rătăcire.

Iată de ce disprețul cu care se vorbește de organizațiile politice din vechiul regat și unde ce caută să se atâte împotriva oamenilor noștri politici este și o nedreptate și o eroare politică.*

„Viitorul”, care, cum se știe, este organul partidului liberal în numărul său de Miercuri ia atitudine împotriva *votului secret în parlament*. Confratele bucureștean crede că:

„În societatea unde se respectă reprezentanții țării, nu se poate concera votul secret, căci acest fel de-a vota este o jicnire ce li se aduce.

Dar în afară de aceste considerațiuni, de sigur că votul pe față, are folosul că pune pe alegători în măsură de-a cunoaște precis modul cum au fost reprezentați de mandatarii lor în parlament.

Și într'un regim parlamentar acest contact dintre alegători și aleși nu poate fi decât binevenit.”

Convențiune româno-polonă pentru transporturile directe. Între România și Polonia s'a încheiat o convențiune provizorie pentru traficul direct de mărfuri și pasageri. Convențiunea s'a încheiat la 4 Noieembrie 1919 și poartă semnăturile d-lor Francisc Moskva (Polonia), Cezar Mereuță, maior Aldea și Al. Buescu (România).

Toate transporturile vor fi făcute pe bazele convențiunii internaționale din Berna, din 14 Octombrie 1890, aplicându-se dispozițiunile convențiunii privitoare la regulamentul uniunii c. f. germane.

Sunt definite ca puncte de frontieră stațiunile: Nepolocăuți, Babin-frontieră, Zaleszczyki-frontieră și Woronienka-frontieră.

Taxele de călătorie și bagaje aferente parcursului Woronienka-Körösmező și Babin-Ștefănești vor fi percepute de căile ferate poloneze după tariful român.

În fiecare stat se aplică tarifele și dispozițiunile interioare.

În transportul mărfurilor convențiunea prevede că nu se admit: cesiunea dreptului de reclamație, ramburse și deburs.

În ce privește mărfurile expediate în primele trei luni după încheierea convențiunii, răspunderea căilor ferate e limitată provizor în sensul că, pentru cererile prezentate în România, suma maximă învoiată de lei 150 de kg. și în Polonia 150 marci poloneze pe kg.

Revizia vamală se va face de către români în stațiunile Nepolocăuți, Körösmező, Crișcietie și Babin.

Calătorii trecând în Polonia nu vor putea avea asupra lor mai mult de 100 coroane valabile în Polonia.

Pentru expresul direct București-Vasovia controlul pasapoartelor pe cât posibil se va face în vagoane.

În stațiunile de frontieră poloneze situate pe teritoriul român Polonia are dreptul să-și instaleze controlul politic.

Statele contractante pot organiza gardă pentru trenurile de mărfuri, care

nu treacă de 10 oameni de fiecare tren, militari sau civili, însă nu înarmați cu puști.

În baza acestei convenții a pe care din gara de Nord Sâmbătă 15 Noembrie, primul vagon direct București-Varșovia până la organizarea expresului.

Nemții în Constituanta României.

Poporul nemțesc — înțelegând aci și pe Sași — au în Constituanta României 16 deputați și 7 senatori, cari, cum am amintit în numărul nostru de Miercuri, au hotărât să formeze un bloc unitar sub numele „Partidul poporului german din România Mare” alegându-și președinte pe deputatul Rudolf Brandsch și vicepreședinte pe senatorul Karl von Möller.

Privitor la felul cum își înțeleg deputații nemți rostul în parlamentul român aflăm lucruri interesante în răspunsurile lor date la întrebarea ziarului sibiian „Deutsche Tagespost”. Răspunsurile acestea, ale celor mai autorizați reprezentanți ai poporului nemțesc din patria noastră, ne fac se înțelegem, cu toată rezerva unora, fintele principale ale politicii compatroșilor noștri.

Deputatul *Hainrich Anwender* zice în răspunsul său: „trebuie să fim conștienți, că în noul stat vom fi totdeauna, din punct de vedere politic, un factor neînsemnat, pe când din punct de vedere economic, dacă ne vom ști organiza de pe-acum, putem avea un rol important. De-aceia trebuie, ca și în parlament și afară de parlament să dezvoltăm cea mai intensivă activitate pentru o organizație, în cadrele căreia să-și poată desfășura întreaga sa forță economică. Astfel ni-se va da și din punct de vedere politic o importanță mai mare”.

Deputatul *Fritz Conert* după constată, că poporul nemțesc s'a bucurat în toate statele de-o considerație politică deosebită, nu în urma forței sale numerice ci în urma virtuților sale cetățenești, dovedindu-se totdeauna și în tot locul popor de ordine, zice, că cea mai importantă misiune a deputaților germani este să convingă factorii hotărâtori români despre necondiționata loialitate a poporului nemțesc. „Mă gândesc în rândul prim la factorii hotărâtori din România veche, pentru că cei din Ardeal cunosc deajuns tendințele noastre politice”.

Declarațiile deputatului Aradului nou dr. *Josef Gabriel*, cuprind destăinuirii interesante privitoare la mentalitatea Șvabilor. Dr. Gabriel accentuează, că Șvabii acum s'au prezentat mai întâi în fața alegerilor, ca popor organizat politicește și cu un program propriu, stabilit mai înainte. Însă — adaugă dânsul — mare parte a poporului nostru observă și azi, o atitudine expectativă, privește pasiv desfășurarea evenimentelor și umblă după cal verzi pe păreși în loc să se acomodeze împrejurărilor imutabile. Astfel alegerile unanime din cercurile nemțești se datoresc mai mult acestei pasivități decât unei concepții politice unitare.

Să nădăjduim însă, că după semnarea păcii și partea aceasta pasivă a poporului nostru, copleșită acum numai de dureri „patriotice” se va pune pe-un punct de vedere național-german. Atâta însă nu e de-ajuns va trebui să creiem între noi o unitate desăvârșită politică. Aceasta va fi posibilă numai prin eliminarea tuturor elementelor primejdioase și prin extinderea organizației partidului poporului național-german asupra întregului nostru popor, făcându-l să înțeleagă, că se poate susține numai prin unire și colaborare strinsă.

De altfel și dl Gabriel crede, că organizarea economică a poporului nemțesc într'un organism comun cu al Sașilor, e mai importantă decât organizarea politică sau culturală „pentru că — zice dsa — viața națională a noastră e numai atunci, dar atunci necondiționat, asigurată dacă economiceste vom conduce fără putința unei concurențe”.

Deputatul Sighișoarei dl dr. Hans Otto Roth crede, că datorința reprezentanților poporului nemțesc e să colaboreze cu partidul național ardelen. Crede apoi, că datorința lor e dezvoltarea unei intensive activități parlamentare nu numai în chestiunile, cari îi interesează de-aproape ci în toate chestiunile, de interes general de stat. Accentuează și dsa necesitatea organizării unitare a tuturor Germanilor din noua patrie.

Privitor la atitudinea deputaților unguri nu avem până acum nici o informație.

Situația în Dobrogea. La o întrunire a partidului marșilomanist, de Dr. Pilescu, senatorul Constanței, a făcut o largă expunere a situației dobrogenilor, care e din celea mai triste. D. Pilescu a spus că zeci de sate din Dobrogea au fost rase de pe suprafața solului prin barbariile bulgarilor. Iar locuitorii — mii de locuitori zac actualmente pe câmp, fără un acoperiș, care să-i adăpostească de intemperii și frigul iernei.

Din această cauză populația autohtonă din Dobrogea a început se emigreze și în loc ca statul să intervină pentru ajutarea acestei populațiuni, din contră, o lasă la bunul plac al vremurilor vitrege ce trăim.

Sate întregi din Dobrogea — a spus d. Dr. Pilescu — vor ierna sub troisnele de zăpadă și la bătaia crivățului, iar mortalitatea în anul acesta va atinge o cifră fantastică.

Fondul „Septimiu Albini”.

În 10 Novembre am îngropat în comuna Cut pe unul dintre purtătorii Memorandului. Îmi tremură peana când scriu numele Septimiu Albini. Nu descriu, nu citez să descriu viața acestui martir pentru că aprețierea ei cade în competența istoriei.

Am vorbit de câteva ori cu El, de când a venit la Cut și-mi părea fiecare vorbă a lui o schintee și tot sufletul lui o vâpaie.

A venit suferind la Cut cu nădejdea, că'n scurtă vreme să face bine și-apoi să cutreere tot Ardealul, Ardealul, pentru care a ars atâta însuflețire în sufletul său. Nu voiu uita în veci duiosia cu care-mi spunea: „Nu mi-am văzut — Părinte —, 25 de ani nu mi-am văzut satul, — așa a plăcut Ungurilor — și-acum după 25 de ani viu bolnav acasă”. Un tremur ușor i-se simțea în glas, care a fost biruit de glasul însuflețirii cu care continua „dar se vezi Dta, dacă mă fac bine, o să facem începutul unui puternic fond pentru clădirea unei biserici în Cut” și însuflețirea ce-i tremura. În glas s'a rostogolit într'un strop de lacrimă caldă pe perină. Am tresărit în fața unui suflet mare. Când am fost să-i dau deslegarea mi-am zis: n'a avut Cutul noroc. A răbdat cu tărie de martir suferințele sfârșitului. Pomenirea soției sale uneori, „iar am avut clipe senine, am stat de vorbă cu Bianu, cu Iorga... o să se desfacă lucrurile, să va face lumină și bine”. Ultimul cuvânt — după ce dictase halucinant

un discurs însuflețit — a fost: „în sfârșit face-ți cum vreți un lucru însă să-l știie toți, c'am fost totdeauna bun Român și vreau să mor Român”.

Ziua înmormântării a fost zi senină cu soare — între atâtea zile de ceață și întunec — cum senin și luminos a fost sufletul lui, ca un soare. Nici un Român — afară de doi ofițeri din Sebeș veniți, ca doi feți frumoși pe cal de spumă n'a putut depune o floare și o lacrimă pe mormântul lui. Comunicația greoie, imposibilă chiar, ia reținut.

L'a parentat protopopul Sebeșului Ioan Simu, care a fost asistat de preoții din jur; l'a plâns cu plâns de frate poporul din Cut, la care a ținut cu atâta dragoste și care'l venera ca pe-un martir al neamului, care a petrecut atâta vreme în temnițele Ungurești. Faptele și viața Lui rămân în puterea Istoriei.

Familia respectând dorința lui ferbinte de-a pune bază unui fond pentru zidirea unei biserici în Cut, a început acest fond cu 500 cor. puse la dispoziția curatoratului. Familia Beșa din Zlatna a adaus acestui început 200 cor. Suma de 700 cor. s'a depus la institutul „Sebeșana” sub numirea „Fondul Septimiu Albini pentru zidirea bisericii din Cut”.

Sunt rugați toți acei Români, cari ar fi dorit să pună o floare pe mormântul lui Septimiu Albini, să sporească acest fond, trimițând cât le dă mâna pe adresa institutului „Sebeșana” din Sebeșul-săseșc. Contribuirile se vor publica în ziare*). De atâta pomenire e vrednic ziaristul, care ca puțini alții a fost pe vremuri fala ziaristilor.

Dormi în pace suflet mare! Cine știe din lacrima ce-ai scăpat pe perina ta de bolnav nu va răsări o mândră biserică în Cut, cum din stăruința fratelui tău, cu care dormi alături înaintea bisericii umile din Cut — a răsarit o mândră școală.

Aurel Marcu,
preotul Cutului.

Aniversarea Unirii naționale.

Nr. 5001 1919.

În scopul aniversării *Unirii naționale* dela Alba Iulia, în conformitate cu ordinul No. 20438—1919 al Consiliului Dirigent Român, Resortul cultelor și al instrucțiunii publice, dispunem ca în toate școlile de sub jurisdicțiunea noastră *zina de 1 Decembrie să fie sărbătoare școlară*. Elevii în frunte cu învățătorii vor lua parte la serviciul divin la biserică. După acest serviciu în școala decorată amăsurat însemnății zilei, învățătorul, ori lipsind acesta, preotul ca director școlar va ținea cuvântare festivă, arătând măreția actului dela Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918. Deodată va apreția și unirea *Basarabiei și Bucovinei* cu țara mamă, și implinirea cu ajutorul Tatălui ceresc a visului poporului românesc de a fi unit și a trăi în România-Mare. Pentru înălțarea serbarii se vor recita poezii potrivite și se vor executa cântece naționale.

Blaș, din sedința consistorială ținută la 25 Noembrie 1919

Dr. Vasile Suciș,
vicar episcopal.

*) Toate ziarele sunt rugate să reproducă acest apel, măcar în cuvinte scurte, eventual să deschidă la redacție o colecție.

Informațiuni.

— **Societatea de lectură a elevilor dela liceul de stat „Tim. Cipariu“ din Ibașfalău** s'a constituit pe anul școlar 1919—20 în chipul următor: Conducător: Prof. Aurel Gajia; prezident: Octavian Câmpeanu cl. VIII; secretar: Victor Muntean cl. VIII; bibliotecar: Gavrilă Bozoșan cl. VII; casier: Sever Helder cl. VII; notar: Ionim Buzea cl. VII; controlor: Ioan Buzea cl. VI; vicebibliotecar: Romul Șerban cl. VI. Membrii în comisia literară: din cl. VIII: Ironim Centea, Teofil Haza, Virgil Grecu; din cl. VII: Virgil Floca, Victor Stoica, Ironim Pop.

— **Provecare.** În urma deciziei senatului școlastic din comuna mai jos înscrisă Dl învățător Alexiu Rus, este invitat să ocupe postul în termen de treizeci zile, la din contră să va considera, ca și când de bună voie și-a părăsit oficiul — pentru care se va publica concurs nou. Urșial de jos la 10 Nov. 1019. *Iuliu Crainic*, paroh gr.-cat. și directorul școlii.

— **Trista situație a Austriei.** La ședința de Vineri a Adunării naționale din Viena, secretarul de stat Reaner, descrie situația grozavă, relevând numărul crescând al mortalității, invitând deputații în numele guvernului de a face un apel disperat către conștiința popoarelor vecine, conștiința marilor puteri către conștiința lumii întregi. Prin tratatul de pace li este imposibil Austriei de a trăi independent.

Toate cererile de ajutor îndreptate spre Paris, care după cum spune cancelarul de stat, sunt peste 30 adresate telegrafic consiliului suprem, au rămas neascultate.

Acum însă trebuie să strige lumii întregi, nu permiteți nimicirea acestui popor nenorocit nevinovat. Faceți-vă datoria frățească către noi, ca un popor pentru alt popor.

— **Anglia și bolșevismul.** După o statistică oficială, Anglia a cheltuit dela încheierea armistițiului și până la 30 Octombrie, pentru lupta întreprinsă contra bolșevicilor, suma de 95 milioane lire engleze, sau 2 miliarde și 375 milioane franci.

Această sumă se repartizează astfel: 45.320.000 lire alimente și armament pentru armatele rusești; 17.385.000 ajutor lui Colceag și Iudenici; 15.170.000 ajutor lui Denikin și 17.125.000 pentru operațiunile navale și militare.

— **Propagandă pentru intronarea Habsburgilor în Ungaria.** Din Budapesta se anunță, că oamenii lui Friedrich și ofițerii lui Horthy desvoată o vie propagandă în rândurile armatei și populației pentru reintronarea monarhiei cu Habsburgii în frunte.

Ziarul vienez „Der Morgen“ denunță uneltirile monarhiste ale lui Friedrich și Horthy cerând intervenția aliaților pentru combaterea lor.

— **Când se va retrage guvernul Văitoianu?** Se crede că guvernul Văitoianu, va rămânea la cârma țării încă cel puțin trei săptămâni.

În acest timp Suveranul va consulta personalitățile politice cu privire la formarea noului guvern. După unele informații, noul guvern va fi format de Maniu sau Vaida, în care caz noul precedent al consiliului va apela la sprijinul și colaborarea partidului țărănesc și a grupării naționaliste.

— **Darea în judecată a Kaizerului.** Știri sosite din Londra afirmă, că actul de acuzare contra ex-kaizerului este acum definitiv redactat și că aliații nu așteaptă decât ratificarea tratatului de pace pentru a începe procedura. Se crede că Olanda va căuta să trăgânească și că va mai trece câțiva timp până ce va consimți la extradarea lui Wilhelm II. Se sperază totuși că procesul va putea să aibă loc la primăvară.

— **Ce intenționează foștii noștri protejați.** Colegul Aug. Ossian cand. de profesor mi-a povestit ieri, că la o petrecere a cenzorilor în Pesta, fostul subșef a cenzurii militare române din Budapesta Victor Aradi, s'a declarat de anarhist și luând în considerare, cunoscând tendințele anarhiste a gazetei francmazonilor din Pesta „Világ“ la care a colaborat și amintitul philo-român de genere judaică n'avem să tragem la indoială, că amintitul a constatat numai adevărul, despre sine. Inter pocula s'a avântat evreul la înălțimi profetice, declarând că peste câteva luni o să izbucnească revoluția socială pe întreg cuprinsul României-Mari.

Marele profet are de gând să plece încurând la București împreună cu fratele său și cu alți mici profesori evrei spre a propovădui evangelia mântuirii sociale, având în gând să înființeze în Cluj și în București o asociațiune pentru studiul și reforma socială. Să vorbește că Aradi are legături și cu anumiți politicieni români, candidați de înalți dignitari în viitorul soviet român.

(*Patria*)

Gramă.

— **Situația din Ungaria.** Din Budapesta ne vine știrea că în sfârșit Friedrich a abdicat dela președinția cabinetului și în locul lui a ajuns Huszár Károly unul din șefii socialiștilor creștini. Se speră că deodată cu căderea lui Friedrich vor înceta agitațiile monarhiste și teroarea albă, cari după retragerea armatei române luaseră proporții mari la Budapesta.

Friedrich a abdicat numai în urma amenințărilor lui G. Clerk de a bloca Ungaria. În întreagă țara s'a declarat starea de asediu.

Cu abdicarea lui Friedrich însă nu s'a pus capăt nemulțămirilor. La conferința partidelor s'a iscat o neînțelegere și Apponyi, Andrássy, Horthy și Bethlen au părăsit sala de ședințe. Garami și Bărczy s'au declarat pentru o concurență cu Huszár Károly.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;
a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comenta în orice chip, știri fic adevărate, fic imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Regatul România

Consiliul Dirigent Resortul Finanelor.

Nr. 253/1919

Cluj, la 24 Noembrie 1919.

Secția I-Res.

Aviz pentru publicul, care cere serviciile noastre și ordm de servicii pentru toți funcționarii secției I. (datoria publică) din Resortul Finanelor Consiliului Dirigent.

Noi, Șeful secției datoria publică (I) Resortul finanelor Consiliului Dirigent.

Având în vedere adevăratul înțeles al Art. 90 din legea despre constatarea și percepțiunea impozitelor directe.

Cunoscând incorectitatea și anomalia financiară, care rezultă din faptul, că de prezent

singur statul mai este acela, care face servicii gratuite în dauna tezaurului public, deoarece la prestațiunile serviciilor cerute pe seama publicului nu controlează îndreptățirea financiară a singuraticilor petenți la obținerea de servicii și beneficii de orice natură, în timp ce funcționarii li se răpește timpul cel mai prețios pentru reculegerea funcțiunilor de stat în vederea consolidării și restaurării financiare a statului, pentru care scop este de cea mai mare urgență: urmărirea, sequestrarea și pedepsirea tuturor reștanțierilor de dare.

Ordonăm:

1. Se interzice strict tuturor funcționarilor acestei secții de a face ori-ce servicii pe seama particularilor, fie indivizi singuratici, fie reprezentanți de-ai persoanelor colective, cari nu probează cu livretul (cârticica) de dare că și-au achitat toate dările până la sfârșitul trimestrului curent.

2. Sunt obligați funcționarii acestei secții, să pretindă dela toți particularii, cu cari vin în contact de serviciu:

Să arete cârticica de dare înainte de a începe ori-ce serviciu ori clarificare, apoi în consecință să-i îndrume la achitarea urgentă a tuturor reștanțelor de impozite până inclusive trimestrul curent, arătându-le, că de astăzi înainte statul nu mai poate face servicii gratuite.

3. Toți funcționarii, cari nu vor respecta acest ordin elementar de morală financiară, care se cuprinde și în Art. 90 din legea despre constatarea și perceperea dărilor directe și vor continua a face servicii pe seama astorfel de persoane neoficiale din public, nu dovedesc cu cârticica de dare achitarea dărilor până la sfârșitul trimestrului curent, vor fi trași în cercetare disciplinară (dacă sunt definitivi), sau vor fi imediat dimiși din serviciu (dacă sunt provizori).

4. La rezolvarea tuturor actelor în legătură cu servicii și beneficii de acordat publicului se vor invita toate autoritățile Statului, Județelor Comunelor să aibă în vedere acestea măsuri, procedând în conformitate.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanelor

(111) 1-5.

Șeful secției DATORIA PUBLICĂ.

V. Vlaicu.

Doi băieți

din familie bună, ca învățăcei să
□ □ primesc în prăvălia □ □

ȘTEFAN NYERGES.

(110) 3-5.

Blaj.

Iosif Sabo,

Blaj str. gării Nr. 179.

Execută tot felul de lucrări
mecanice și de pleierit,
nouă și reparaturi.

(105) 5-6

Anunț.

Ghete de bărbați, fimei copii, și boconci
— mază solidă, lucrată eu mâna în fabrica
dela penitenciarul din Aiud; se vând en gros
cu prețuri moderate la

„GORONUL“

institut de credit și economii Aiud.

(96) 6-6

Redactor responsabil: Dr. Zenovie Păclișanu.

Numărul cenzurat de: V. Suciu.